

Historie sdružování kartografů v českých zemích

1. Úvod

V roce 2013 bylo tomu již 55 let, kdy došlo k zájmovému sdružování českých a slovenských kartografů. Byla to právě 2.konference Československé vědeckotechnické společnosti - Společnosti geodézie a kartografie, konaná na podzim r.1958 v Tatranské Lomnici, která dala podnět k vytvoření české a slovenské odborné skupiny 1702 – kartografie při obou národních společnostech.

Sdružování kartografů v té době probíhalo i na mezinárodní úrovni. V r.1959 byly zahájeny přípravy k vytvoření mezinárodní organizace kartografů – Mezinárodní kartografické asociace (International Cartographic Association – dále jen ICA); ta do té doby tvořila jednu ze sekcí Mezinárodní geografické unie. O ustavení asociace se zasloužili zejména Dr.Carl Mannerfelt, Prof. Eduard Imhof (Švýcarsko) a další.

2. Od OS 1702 – kartografie ČSVTS po Kartografickou společnost ČR

Prvním předsedou české OS 1702 – kartografie byl v roce 1958 zvolen Ing. Karel Pecka, který v té době vykonával funkci hlavního redaktora Kartografického a reprodukčního ústavu v Praze. Do funkce místopředsedy byl zvolen Ing.Antonín Koláčný,CSc. (v té době vedoucí kartografického oddělení VÚGTK) a funkcí jednatele byl pověřen Ing. Miroslav Mikšovský (v té době pracovník býv. ÚSGK). Po odchodu Ing.Karla Pecky do důchodu vykonával po řadu let funkci předsedy české OS 1702 Ing. Aleš Hašek a funkci jednatele Ing.Bohumil Šídlo (oba byli pracovníky resortu ÚSGK). Obdobně se vyvíjela situace i ve slovenské OS 1702 – kartografie, v níž po jejím ustavení vykonával funkci předsedy pplk. Ing. Vladislav Oliva, vedoucí pracovník Vojenského kartografického ústavu v Harmanci.

Obě OS 1702 - kartografie od samého vzniku velmi úzce spolupracovaly; výsledkem jejich spolupráce byly především kartografické konference, pořádané často i s mezinárodní účastí. Přitom od r. 1969 do r.1987 byly tyto konference pořádány podle místa konání střídavě buď českou nebo slovenskou OS 1702 – kartografie.

V souvislosti s přípravou vstupu Československa do Mezinárodní kartografické asociace (dále jen ICA) došlo v r.1964 po dohodě mezi Ústřední správou geodézie a kartografie, Topografickou službou MNO a Československou akademií věd k ustavení Československého národního kartografického komitétu (dále jen ČSNKK), složeného z představitelů těchto resortů; komitét byl řízen přímo Ústřední radou ČSVTS. Do funkce předsedy ČSNKK byl jmenován tehdejší předseda české OS 1702 – kartografie Ing.Karel Pecka. Po jeho odchodu do důchodu byl do funkce předsedy jmenován v r.1972 Ing.Miroslav Mikšovský, CSc. (v té době technicko-výrobní náměstek Kartografie,n.p.Praha) a do funkce místopředsedy doc.Ing.Milan Hájek,CSc., pedagogický pracovník Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě.

Po rozpadu ČSVTS po r.1989 došlo z iniciativy vedení obou OS 1702 - kartografie a ČSNKK k ustavení jednotné a samostatné Kartografické společnosti ČSFR, která působila jak vnitrostátně, tak i jako představitel ČSFR vůči ICA a zahraničí. Ta uspořádala v r.1990

9.kartografickou konferenci v Prešově, na níž byl zvolen do funkce předsedy společnosti doc.Ing.Milan Hájek, CSc.; do funkce místopředsedy byl tehdy zvolen Ing.Miroslav Mikšovský,CSc.

V rámci nového státoprávního uspořádání, k němuž došlo k 1.1.1993, bylo na 10. kartografické konferenci, konané v Brně, rozhodnuto o zániku Kartografické společnosti ČSFR a o vytvoření Kartografické společnosti ČR a Kartografické společnosti SR. Do funkce předsedy Kartografické společnosti ČR byl zvolen doc.Ing.Miroslav Mikšovský, CSc., který v té době již působil jako pedagogický pracovník FSv ČVUT Praha. Od vzniku obou národních kartografických společností jsou kartografické konference pořádány společně těmito společnostmi, a to střídavě v České republice a ve Slovenské republice.

S organizačními změnami souviselo i členství v ICA. Československo bylo od r.1990 v ICA reprezentováno Kartografickou společností ČSFR, která v r.1993 zanikla; tím došlo k dočasné ztrátě našeho členství v ICA, které bylo obnoveno až na X.Valném shromáždění ICA, konaném v r.1995 v Barceloně, kdy se Česká republika i Slovenská republika staly řádnými členy ICA.

3. Národní kartografické konference

1. kartografická konference ČSVTS se uskutečnila ve dnech 1.-3.listopadu 1967 na zámku v Liblicích u Mělníka a byla společnou akcí obou odborných skupin a Geografického ústavu Československé akademie věd. Konference probíhala s mezinárodní účastí a byla zaměřena především na teoretické i praktické problémy kartografie. Přednesena byla řada referátů, sborník konference nebyl vydán.

2. kartografická konference ČSVTS se uskutečnila rovněž se zahraniční účastí na podzim roku 1969 v hotelu Belvedere v Praze 7 a jejím pořadatelem byla česká OS 1702 – kartografie. Konference se tehdy zúčastnil i významný švýcarský kartograf a v té době prezident ICA prof. Eduard Imhof; mezi účastníky konference byl i významný ruský kartograf a pozdější prezident ICA prof.Dr.Konstantin A.Sališčev. Přednesena byla řada referátů, sborník konference však rovněž nebyl vydán. Součástí konference byla i výstava map a atlasů čs. produkce.

3. kartografické konference ČSVTS se konala ve dnech 31.8. až 2.9.1972 ve Študentskom domove Jury Hronca v Bratislavě. Konference se konala pod heslem „Automatizací za další rozvoj společenského uplatnění kartografie“ a z jejího jednání byl vydán sborník (vyd.Edičné stredisko SVŠT Bratislava, 1973). Předsedou přípravného výboru konference byl doc.Ing.Juraj Šolc,CSc.(vědecký tajemník SVTS SVGKS). Konference se zúčastnilo 153 delegátů, z toho 27 ze zahraničí. Jednání probíhalo první (5 referátů) a třetí den (3 referáty) v plénu, druhý den v sekcích „Mapy velkých měřítek“ (5 referátů) a „Mapy středních a malých měřítek“ (5 referátů). V rámci konference byla uspořádána výstava kartografických prací, materiálů a kartografických děl (6 vystavovatelů). Součástí konference byly tématické exkurze na 11 pracovišť.

4. kartografická konference ČSVTS se uskutečnila ve dnech 8.10.-10.10.1975 v závodním klubu Zbrojovky, n.p.Brno. Konference se konala pod heslem „Nové směry v kartografii“ a z jejího jednání byl vydán sborník (vyd.ČVTS, tisk Geodézie, n.p.Brno). Předsedou přípravného výboru byl Ing.Aleš Hašek (předseda OS 1702 ČVTS). Konference se zúčastnilo 159 delegátů a hostů, z toho 8 zahraničních. Bylo předneseno celkem 23 referátů (z toho 3

zahraniční). Ve večerních hodinách se uskutečnila panelová diskuze k tématům „Pojetí kartografie jako vědní disciplíny“ a „Perspektivy automatizace v kartografii“. Součástí konference byla výstava exponátů doplňujících výsledky prací uvedených v hlavních referátech, výstava nejúspěšnějších výrobků předních tuzemských kartografických podniků a výstava zaměřená na historický vývoj Moravy a Slezska během posledních tří století.

Obr.1 – Předsednictvo 4. kartografické konference ČSVTS, Brno 1975

5. *kartografická konference ČSVTS* se uskutečnila ve dnech 20.-22.9.1978 v Domě techniky ČSVTS v Banské Bystrici. Konference se konala pod heslem „Kartografie a společenský pokrok“. Z jejího jednání byl vydán sborník (vyd. Dom techniky ČSVTS Banská Bystrica, 1978); část referátů byla publikována v časopisu Geodetický a kartografický obzor č.8/1978 a ve Sborníku VÚGTK Praha. Předsedou přípravného výboru byl pplk.Ing.Vladislav Oliva (VKÚ Harmanec), odborným garantem doc.Ing.Milan Hájek, CSc..Předneseno bylo 44 referátů (z toho 1 zahraniční). Počet zahraničních účastníků není znám; přednesené referáty (nebo jejich abstrakty) jsou ve sborníku uvedeny kromě češtiny nebo slovenštiny rovněž v ruštině a němčině. Součástí konference byla výstava i mapové produkce.

6. *kartografická konference ČSVTS* se uskutečnila ve dnech 8.-11.11.1981 v Jánských Koupelích (Severomoravský kraj). Konference se konala pod heslem „Racionalizací za zvýšení kvality tvorby a výroby map“. Z jednání konference byl vydán sborník (vyd. Dům techniky ČSVTS Ostrava, 1981, publ.č.60/786/81); část referátů byla publikována v časopisu Geodetický a kartografický obzor č.8 a č.9/1981. Předsedou přípravného výboru konference byl Ing.Aleš Hašek (předseda OS 1702 ČVTS), odborným garantem Ing.Miroslav Mikšovský, CSc.(v té době předseda Čs.národního kartografického komitétu ČSVTS). Předneseno bylo 42 referátů, připravených českými a slovenskými účastníky a referáty zahraničních hostů, jejichž počet není znám. Součástí konference byla rovněž výstava mapové produkce.

7. *kartografická konference ČSVTS* se konala ve dnech 4.-6.9.1984 v Bratislavě. Konference se konala pod heslem „Vědeckotechnickým rozvojem k vyšší kvalitě a efektivnosti kartografické tvorby“. Z jednání konference byl vydán sborník (vyd. Dom techniky ČSVTS Bratislava ve spolupráci se Slovenskou kartografií Bratislava-Krasňany, 1984). Vybrané referáty byly publikovány v Geodetickém a kartografickém obzoru č.8-9/1984. Předsedou přípravného výboru byl pplk.Ing.Vladislav Oliva (předseda OS 1702 SVTS), odborným garantem doc.Ing.Milan Hájek, CSc. (v té době místopředseda Čs.národního kartografického komitétu ČSVTS). Předneseno bylo 45 referátů. Počet zahraničních hostů není znám. Součástí konference byla i výstava mapové produkce. Pro účastníky byly uspořádány 4 odborné exkurze (Slovenská kartografia, n.p., Geodetický ústav, n.p., SVŠT Bratislava a Slovenský hydrometeorologický ústav). Součástí akce byly panelové diskuze „Kartografické modely a výstupy z tematického mapování“, „Tvorba map“ a „Technologie zpracování map“. Promítnuty byly i odborné filmy.

8. *kartografická konference ČSVTS* se konala ve dnech 11.-13. 11.1987 v Pardubicích. Konference byla zaměřena na aktuální problémy kartografické vědy, výzkumu a praxe. Přednášky byly publikovány ve sborníku (vyd.Dům techniky ČSVTS Pardubice) a v Geodetickém a kartografickém obzoru č.9/1987; resumé referátů je ve sborníku uvedeno v ruštině, němčině a angličtině. Předsedou přípravného výboru konference byl Ing.Aleš Hašek (předseda OS 1702 ČSVTS), odborným garantem Ing.Miroslav Mikšovský, CSc.(v té době předseda Čs.národního kartografického komitétu ČSVTS). Předneseno bylo 30 referátů. Počet zahraničních účastníků ani jimi přednesených referátů není znám. Součástí konference byla výstava mapové produkce.

9. *kartografická konference* proběhla ve dnech 25.-27.10.1990 v Prešově. Pořadatelem konference byla nově ustavená Kartografická společnost ČSFR. Předsedou přípravného výboru byl Ing.Juraj Pálčík, odborným garantem doc.Ing.Milan Hájek, CSc. Přednášky byly publikovány ve sborníku (1. a 2.díl), který vydal Dom techniky Košice (ISBN 80-232-0096-8), a zčásti v Geodetickém a kartografickém obzoru č.9/1990. Přednášky zahraničních účastníků jsou publikovány v ruštině, u některých přednášek jsou uvedeny anotace v němčině, ruštině nebo angličtině. Předneseno bylo celkem 52 referátů (z toho 9 zahraničními účastníky). Celkový počet zahraničních účastníků není znám. Součástí akce byla panelová diskuze, technická výstava a výstava mapové produkce. V rámci akce proběhla ustavující plenární schůze Kartografické společnosti ČSFR; do funkce předsedy společnosti byl zvolen doc.Ing.Milan Hájek, CSc.

10. *kartografická konference* se konala ve dnech 8.-9.9.1993 v Brně. Spolupořadateli konference byly Kartografická společnost ČSFR, nově vzniklé Kartografické společnosti ČR a SR, Vojenská akademie Brno, VUT Brno, Geodézie Brno a Katastrální úřad Brno. Hlavní téma konference bylo „Kartografie a geoinformační systémy“. Předsedou přípravného výboru byl Prof. Ing. František Miklošík, DrSc., odborným garantem Doc.RNDr. Milan Konečný, CSc. Přednesené referáty byly publikovány zčásti ve sborníku konference (vyd. Kartografická společnost ČR, 1993), zčásti v Geodetickém a kartografickém obzoru č.8/1993. Předneseno bylo celkem 20 referátů; konference se konala bez zahraniční účasti. Součástí byla výstava české a slovenské kartografické produkce. V rámci akce proběhla závěrečná plenární schůze Kartografické společnosti ČSFR, již se tato organizace zrušila, a ustavující plenární schůze Kartografické společnosti ČR a Kartografické společnosti SR. Do funkce předsedy Kartografické společnosti ČR byl zvolen doc.Ing.Miroslav Mikšovský, CSc., do funkce místopředsedy doc.RNDr. Milan Konečný, CSc. a do funkce tajemníka Ing.Bohumil Šídlo (v té době hlavní redaktor Zeměměřického úřadu Praha).

Obr.2 – Ing. Aleš Hašek na 10. kartografické konferenci, Brno 1993

11. kartografická konference se konala ve dnech 19.-20.10.1995 v Bratislavě pod heslem „Mapa – podklad k novým informacím“. Jejími spolupořadateli byla Kartografická společnost SR a Kartografická společnost ČR. Odborným garantem konference byl doc. Ing. Milan Hájek, CSc. Na konferenci, která probíhala se zahraniční účastí, bylo předneseno 27 referátů; součástí konference byla panelová diskuze a výstava českých a slovenských map. Nejvýznamnější referáty byly publikovány v Geodetickém a kartografickém obzoru, v Kartografických listoch (vyd. Geografický ústav SAV); z konference byl vydán sborník. V rámci akce se uskutečnila plenární zasedání Kartografické společnosti ČR a Kartografické společnosti SR, která zvolila nové řídicí orgány společností. Do funkce předsedy Kartografické společnosti ČR byl znovu zvolen doc. Ing. Miroslav Mikšovský, CSc.

12. kartografická konference se konala ve dnech 16.-18.9.1997 v Olomouci. Jejími spolupořadateli byly Kartografická společnost ČR, Kartografická společnost SR, Společnost pro fotogrammetrii a DPZ ČR, Český svaz geodetů a kartografů a katedra geografie PřF Univerzity Palackého v Olomouci. Předsedou přípravného výboru byl doc. RNDr. Vít Voženílek, CSc., odborným garantem doc. RNDr. Milan Konečný, CSc. Na programu konference bylo přednesení referátů, panelová diskuze a technická výstava. Doprovodnými akcemi byla plenární zasedání Kartografické společnosti ČR s volbou nových řídicích orgánů společnosti, zasedání komitétu Společnosti pro fotogrammetrii a DPZ ČR a Geografický den – výstava a referáty pro geography a učitele geografie. Přednesené referáty byly publikovány ve sborníku (vyd. Vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc 1997, ISBN 80-7067-747-3), zčásti v Geodetickém a kartografickém obzoru č.8/1997 a v Kartografických listoch č.5/1997 (vyd. GÚ SAV Bratislava). Předneseno bylo celkem 28 referátů, v panelové sekci se představilo 17 jednotlivců a kolektivů. Na plenárním zasedání Kartografické společnosti ČR byl do funkce předsedy opět zvolen doc. Ing. Miroslav Mikšovský, CSc.

13. kartografická konference se konala ve dnech 9.-10.9. 1999 v Bratislavě. Jejími pořadateli byly Kartografická společnost SR a Kartografická společnost ČR. Jednání konference se zaměřilo na rozvoj informačních technologií a digitální kartografie. Součástí

konference byla výstava map a atlasů a panelové diskuze. Vybrané referáty byly publikovány v Geodetickém a kartografickém obzoru č.8/1999 a v Kartografických listoch.

14. kartografická konference se konala ve dnech 11.-13.9.2001 na Západočeské univerzitě v Plzni. Jejími pořadateli byly Kartografická společnost ČR, Kartografická společnost SR a Fakulta aplikovaných věd ZČU Plzeň. Odborným garantem akce byl doc.Ing.Václav Čada, CSc., člen výboru společnosti. Konference se konala pod heslem „Úloha kartografie v geoinformační společnosti“. Na konferenci bylo předneseno 50 referátů, které byly zčásti publikovány v Geodetickém a kartografickém obzoru, Kartografických listoch a ve sborníku konference (ISBN 80-7082-781-5, vyd.ZČU v Plzni, editoři Čada,V., Jedlička, K.). Plné znění přednesených referátů je k dispozici na webové stránce Západočeské univerzity <http://gis.zcu.cz/kartografie/konference2001/sbornik>. Součástí konference bylo plenární zasedání Kartografické společnosti ČR; do funkce předsedy společnosti byl opět zvolen doc.Ing.Miroslav Mikšovský,CSc.

15. kartografická konference se konala ve dnech 4.-5.9. 2003 na Lesnické fakultě ve Zvolenu ve Středoslovenském kraji. Jejími pořadateli byly Kartografická společnost SR, Kartografická společnost ČR a Lesnická fakulta Zvolen. Hlavním tématem konference bylo uplatňování geoinformací v kartografii. Referáty konference byly publikovány zčásti v Geodetickém a kartografickém obzoru a v Kartografických listoch; sborník konference byl poprvé vydán na CD-ROM. Součástí konference byla výstava map a firem.

16. kartografická konference se konala ve dnech 7.-9.9.2005 v Brně. Pořadateli konference byly Kartografická společnost ČR, Kartografická společnost SR a katedra vojenských informací Fakulty vojenských technologií UO v Brně; na přípravě se aktivně podílel i Geografický ústav PřF MU v Brně. Předsedou přípravného výboru konference byl plk.doc.Ing. Václav Talhofer, CSc., místopředseda Kartografické společnosti ČR. Ústředním tématem konference byla „Mapa v informační společnosti“. Konference se zúčastnilo 153 delegátů; předneseno bylo 34 referátů, připraveno bylo 22 posterů. Referáty byly publikovány ve formě abstraktů ve sborníku konference a v plném znění na CD, zčásti ve dvojčísle Geodetického a kartografického obzoru č.6-7/2005 a v Kartografických listech č.13/2005. Součástí konference byla výstava firem, diplomových prací vysokých škol a úspěšných prací ze soutěže dětské kresby s kartografickou tematikou, konané v ČR i SR. Součástí konference bylo plenární zasedání Kartografické společnosti ČR, které přijalo změnu stanov (funkční období výboru se změnilo ze dvouletého na čtyřleté); do funkce předsedy společnosti byl opět zvolen doc.Ing.Miroslav Mikšovský, CSc.

17. kartografická konference se konala ve dnech 6.-7.9.2007 na Stavební fakultě STU v Bratislavě. Jejími spolupořadateli byly Kartografická společnost SR, Kartografická společnost ČR a Stavební fakulta STU. Odborným garantem konference byl doc.RNDr. Ján Feranec, DrSc. (GÚ SAV Bratislava). Motto konference bylo „Současné trendy v kartografii“. Přednesené referáty byly publikovány jednak ve sborníku (vyd. Kartografická společnost SR, 2007, ISBN 978-80-89060-11-5), jednak v Geodetickém a kartografickém obzoru č.7/2007 nebo v Kartografických listech č.15/2007. Předneseno bylo celkem 52 referátů; část jednání byla věnována panelové diskuzi. Součástí konference byla i technická výstava, v níž byly umístěny též vítězné práce ze slovenské soutěže dětské kresby. Souběžnou akcí bylo plenární zasedání Kartografické společnosti SR, které zvolilo nové řídicí orgány této společnosti.

18. kartografická konference se konala ve dnech 30. září až 2. října 2009 se v Olomouci s mottem *Quo vadis, kartografie*. Jejími pořadateli byla Kartografická společnost ČR, Kartografická společnost SR a Přírodovědecká fakulta Palackého univerzity v Olomouci. Záštitu nad jednáním konference převzali rektor univerzity prof. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc., hejtman Olomouckého kraje Ing. Martin Tesařík a poslanec Evropského parlamentu Ing. Jan Březina. Po 12 letech se tak opět do starobylé Olomouce vrátilo setkání odborníků z kartografie, geoinformatiky, geodézie a dalších příbuzných oborů z Česka, Slovenska a Polska. Na konferenci, které se zúčastnilo 175 registrovaných účastníků, bylo předneseno 83 odborných referátů v 9 tematických blocích a vystaveno 28 posterových příspěvků. Technické výstavy se zúčastnilo 12 vystavovatelů a své závěrečné diplomové práce představilo 7 vysokých škol. Veřejné části výstav navštívilo také přes 500 žáků a studentů základních a středních škol a řada dalších návštěvníků z řad široké veřejnosti. Součástí konference bylo plenární zasedání Kartografické společnosti ČR; do funkce předsedy společnosti byl opět zvolen doc. Ing. Miroslav Mikšovský, CSc.

19. kartografická konference se konala ve dnech 8. až 9. září 2011 se konala v Bratislavě 19. kartografická konference, jejímiž pořadateli byly Kartografická společnost SR, Kartografická společnost ČR a Stavební fakulta Slovenskej technickej univerzity v Bratislavě, v jejíž budově konference probíhala. Hlavním mottem konference bylo „Kartografie a geoinformatika ve světle dneška“. Konference se zúčastnil na pozvání Kartografické společnosti SR jako čestný host nově zvolený prezident Mezinárodní kartografické asociace (ICA) prof. Dr. Georg Gartner, který vystoupil s úvodním referátem na téma „Moderní kartografie a úloha ICA“.

Obr.3 – Představitelé Kartografické společnosti SR a Kartografické společnosti ČR spolu s prezidentem ICA Prof. Georgem Gartnerem (uprostřed)

Celkem na akci odeznělo 30 odborných referátů a 2 firemní prezentace. Součástí odborného programu akce byla komerční výstava PLANstudies, s.r.o. a MBKart-European Map Centre International, s.r.o. a nekomerční výstavy Střední geodetické školy Bratislava, Západočeské univerzity v Plzni, Stavební fakulty STU Bratislava a Univerzity Palackého v Olomouci. Dále byla připravena výstava studentských vysokoškolských prací a výstava dětské kresby. Tradiční výstava map a atlasů slovenských a českých kartografických nakladatelství a neuskutečnila vzhledem k malému zájmu vystavovatelů.

20. kartografická konference se uskutečnila ve dnech 5. až 6. září 2013 se v Plzni. Jejími pořadateli byla Kartografická společnost ČR, Kartografické společnosti SR a oddělení geomatiky FAV Západočeské univerzity v Plzni. Konference byla zaměřena na aktuální problémy současné kartografie, zejména 3D kartografii, problematiku interpretace map, atlasovou kartografií a otázky spojené se zpracováním starých a historických map. Konference se zúčastnilo 85 registrovaných účastníků. Bylo předneseno v 6 tematických blocích 36 odborných referátů a vystaveny 2 postery. Sborník referátů je k dispozici na webové stránce <http://www.gis.zcu.cz/kartografie/konference2013/>. V rámci konference se uskutečnilo i několik doprovodných akcí. Ve středu 4. září 2013 odpoledne se uskutečnil *Pracovní seminář k problematice GeoInfoStrategie v oblasti datových sad geodat*. Po semináři se ještě téhož dne uskutečnily workshopy projektů *NeoCartoLink* a *GeoInfoNET*. Ve čtvrtek 5. září 2013 dopoledne proběhl workshop projektu *Plan4Business*, kterého se vedle registrovaných posluchačů v hojné míře účastnili i odborníci z řad účastníků 20. kartografické konference. Součástí konference bylo plenární zasedání Kartografické společnosti ČR; do funkce předsedy společnosti byl zvolen doc. Ing. Václav Talhofer, CSc.

4. Jiné kartografické aktivity

a) Regionální kartografické konference a semináře

V době působení OS 1702 – kartografie a po vzniku Kartografických společností ČSFR, ČR a SR byly uspořádány desítky seminářů a jiných odborných akcí, jichž byly tyto organizace pořadateli nebo spolupřáteli.

Tak např. v r. 1994 byla uspořádána z iniciativy doc. Ing. Pyška, CSc. ze Západočeské univerzity v Plzni regionální kartografická konference, která byla zaměřena na oblast matematické kartografie a na geografické informační systémy.

K nejvýznamnějším odborným akcím, konaným v posledních letech, patřily semináře, zaměřené na zavádění nových výrobních technologií. Zde lze uvést např. semináře „Digitální kartografie I. až IV.“, pořádané Kartografickou společností ČR ve spolupráci s katedrou mapování a kartografie Fakulty stavební ČVUT a se Zeměměřickým úřadem, semináře zaměřené na historická mapování našich zemí a na koordinaci výuky kartografie na vysokých školách, pořádané ve spolupráci s Geografickou společností ČR. Z nejnovějších aktivit jsou to především „Kartografické dny“, pořádané společně s katedrou geoinformatiky PřF Palackého univerzity (Olomouc 2007, 2008, 2009) a cyklus přednášek prof. Ing. Bohuslava Veverky, DrSc. pořádaný společně s katedrou mapování a kartografie FSv ČVUT a spojený s výstavou starých map (Uhřetěves 2008, Benešov 2008, Vlašim 2009). studentské vědecké konference pořádané ve spolupráci s katedrou mapování a kartografie (od r. 2013 s katedrou geoinformatiky) FSv ČVUT v Praze a další.

Obr.4 – Účastníci regionální kartografické konference, Plzeň 1994

b) Soutěž Mapa roku

Cílem soutěže je zhodnotit kvalitu kartografických děl, vydávaných na území České republiky, a ocenit výrobce map, kteří dodržují kartografické zásady tvorby map a jejich díla tak jsou kvalitní a pro společnost přínosná. Soutěž, kterou organizuje Kartografická společnost ČR, a která probíhá každoročně od roku 1998, získává čím dál tím větší oblibu. Rok od roku se jí účastní více nakladatelství i produktů a zapojeny do ní byli i studenti vysokých škol. Soutěž, která původně probíhala pouze ve dvou kategoriích (tištěné mapy, digitální mapy), se postupně rozrůstala a v současné době zahrnuje již pět kategorií (samostatná kartografická díla, kartografická díla pro školy, digitální produkty, kartografické aplikace na Internetu a kartografické výsledky studentských prací).

Soutěžní komisi, kterou jmenuje z předních odborníků výbor Kartografické společnosti ČR, vede v současné době prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., člen výboru a vedoucí katedry geoinformatiky PřF Palackého univerzity v Olomouci.

Obr.5 – Ze zahájení vyhodnocení soutěže Mapa roku 2007 - doc.M.Mikšovský a prof.V.Voženílek, Praha 2008

Komise uděluje každoročně i zvláštní ocenění za kvalitní práci vybraným nakladatelstvím nebo jednotlivým produktům. Výsledky soutěže byly až do roku 2013 každoročně vyhlašovány na mezinárodním veletrhu, konaném v květnu v Praze, v roce 2014 se vyhodnocení poprvé uskutečnilo v únoru v Olomouci u příležitosti zasedání ICA a Kartografických dnů.

Vybraná nejlepší kartografická díla společnost vystavuje na mezinárodních výstavách map, které se pravidelně konají každé dva roky a jsou součástí Mezinárodních kartografických konferencí ICA; dokladem kvality české kartografické produkce je, že námi vystavovaná díla získala v posledních letech několik mezinárodních cen udělovaných porotou ICA (např. I.cena v atlasové tvorbě udělená v Paříži v r.2011 dílu Atlas krajiny České republiky).

c) Soutěž dětské kresby

Mezinárodní kartografická asociace ICA a UNICEF pořádají od r.1993 soutěž dětské kresby o cenu Barbary Petchenikové, která byla založena jako památka na tuto významnou americkou geografku a kartografku, bývalou viceprezidentku ICA, která se po celý život zabývala mapami ve vztahu k dětem. Cílem ceny je zlepšit tvůrčí představivost dětí o světě. Cena je udělována na mezinárodních kartografických konferencích ICA, vždy alespoň jedné práci z každého kontinentu se zvláštním důrazem na věk zúčastněných dětí.

Cílem soutěže je rozvinout tvůrčí vyjadřování dětí o světě pro zlepšení jejich grafického uvědomění a prohloubit jejich hlubší vnímání životního prostředí. Z každé země lze přihlásit do mezinárodního kola maximálně 5 prací z každé kategorie. Děti z českých zemí se soutěže pravidelně účastní od roku 1999.

Národní soutěž dětské kresby řídí komise, jmenovaná výborem Kartografické společnosti ČR, kterou řídí od r.1999 prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., člen (od r.2013 místopředseda) výboru a vedoucí katedry geoinformatiky PřF Palackého univerzity v Olomouci. Výsledky národní soutěže jsou v posledních letech prezentovány na kartografických konferencích, pořádaných společností; vítězné práce z mezinárodní soutěže lze shlédnout na webových stránkách <http://collections.ic.gc.ca/children> nebo <http://www.icaci.org>.

d) Moravské kartografické centrum

Obr. 6 – Ústřední exponát stálé výstavy v Moravském kartografickém centru

V r.2006 byl za podpory Kartografické společnosti ČR uskutečněn projekt výstavy „Moravského kartografického centra“ ve Velkých Opatovicích. Výstava map a atlasů, geodetických a fotogrammetrických přístrojů a kartografických pomůcek byla slavnostně otevřena v nově vybudovaném křídle velkoopatovického zámku na podzim r.2007; od jara 2008 je přístupna veřejnosti. Centrálním exponátem této stálé výstavy je unikátní 70-dílná reliéfní mapa Moravy a části Slezska v měřítku 1:25 000, která byla zpracována převážně na podkladě map ze 3.vojenského mapování z konce 19.století.

5. Mezinárodní kartografická asociace

Podnět založit samostatnou nevládní organizaci kartografů vznikl na konferenci, kterou pořádala švédská Esselte Map Service v Tollare (blízko Stockholmu) v r.1956. Garantem konference byl Dr. Carl M. Mannerfelt; konference se zúčastnili zástupci 11 zemí, kteří přednesli 41 odborných referátů. Na konferenci byl vytvořen přípravný výbor ve složení: Dr.Carl M. Mannerfelt (Švédsko – předseda), Prof. Dr. Erwin Gigas (SRN), K.W.Blend (V.Británie), Stéphane de Brommer (Francie), Dr. Daniel Chervet (Švýcarsko) a Duncan Fitchet (USA).

V r.1958 se uskutečnila další kartografická konference v Chicagu (USA), kterou uspořádalo nakladatelství Rand Mc Nally. Akce se zúčastnilo 55 odborníků (z toho 35 z USA a Kanady); s koncepcí vytvoření mezinárodní nevládní organizace kartografů zde vystoupili představitelé přípravného výboru (Committee of Six) a setkali se zde s velkým ohlasem. Do funkce sekretáře přípravného výboru byl zvolen Prof. Gigas. Jeho úkolem bylo spojit se s představiteli národních kartografických organizací a zajistit jejich podporu pro vytvoření mezinárodní kartografické organizace. Ustavující zasedání se konalo následujícího roku (1959) ve Wabernu (blízko Bernu) ve Švýcarsku; jednání se zúčastnili představitelé národních kartografických společností Rakouska, Belgie, Francie, SRN, Finska, Itálie, Holandska, Norska, Španělska, Švédska, Švýcarska, Velké Británie a USA. Na tomto zasedání byl zvolen prozatímní Výkonný výbor ICA; do funkce presidenta byl zvolen Prof. Eduard Imhof (Švýcarsko), do funkce generálního tajemníka Prof. Erwin Gigas. Byly přijaty prozatímní stanovy, které zpracoval přípravný výbor.

Obr.7 – První Výkonný výbor ICA (1958) – zleva: de Brommer, Thackwell, Emminizer, Imhof, Mannerfelt, Gigas, Traversi, v popředí Harris a Fitches

V r.1960 se konal ve Stockholmu XIX.kongres Mezinárodní geografické unie (International Geographic Union – IGU). Na tomto kongresu proběhlo jednání o možné afilaci nově zřizované Mezinárodní kartografické asociace (International Cartographic Association – ICA) k IGU, při níž již dříve existovala kartografická sekce. Toto řešení významně podpořil Prof. Carl Troll (SRN), který v té době vykonával funkci viceprezidenta IGU.

V květnu 1961 se uskutečnilo první Valné shromáždění (General Assembly) ICA v konferenčním centru francouzského ministerstva zahraničí v Paříži. Valného shromáždění se zúčastnilo 84 delegátů ze 29 zemí. Valné shromáždění schválilo stanovy ICA a přijalo za řádné členy ICA 26 zemí, které se staly zakládajícími členy této mezinárodní nevládní organizace. Valné shromáždění dále zvolilo Výkonný výbor ICA (Executive Committee) v tomto složení: Prof. Dr. Eduard Imhof (Švýcarsko) – prezident, viceprezidenti: Ing. Stéphane de Brommer (Francie), Granville K. Emminizer (USA), Dr. Carl M. Mannerfelt (Švédsko), Gen.D.E.O.Thackwell (V.Británie), plk. Carlo Traversi (Itálie); do funkce generální tajemníka a pokladníka ICA byl zvolen Prof. Dr. Erwin Gigas (SRN).

V současné době sdružuje ICA 72 členských zemí. Býv. Československo, které bylo zastoupeno do r.1990 Čs.národním kartografickým komitétem při ČSVTS a v letech 1990-1993 Kartografickou společností ČSFR, bylo za řádného člena ICA přijato v r.1968 na zasedání Valného shromáždění ICA v Dillí, Česká republika (zastupovaná Kartografickou společností ČR od r.1993) pak v r.1995 na Valném shromáždění ICA v Barceloně.

6. Aktivity českých kartografů v ICA

Mezinárodní kartografická asociace uskutečnila v letech 1961 až 2007 celkem 23 mezinárodních kartografických konferencí; od r. 1964 se jich pravidelně účastní naši představitelé, kteří na těchto akcích přednesli desítky referátů. Československo, reprezentované Čs. národním kartografickým komitétem (do r.1990) a Kartografickou společností ČSFR, resp.od r. 1993 Česká republika, reprezentovaná Kartografickou společností ČR, získalo v průběhu členství celou řadu významných funkcí v ICA. Tak např. v r.1968 iniciovali naši představitelé (Ing.Antonín Koláčný, CSc.) vznik komise ICA pro komunikaci kartografické informace (jmenovaný se stal jejím předsedou), v r.1972 iniciovali (doc.Ing.Miroslav Mikšovský,CSc.) spolu s představiteli Švýcarska (prof. Ernst Spiess) a Bulharska (prof.Dr.Nikola Bambaldokov) ustavení stálé komise pro technologii výroby map (doc.Ing.Miroslav Mikšovský,CSc. byl v letech 1989 – 1991 jejím místopředsedou a v letech 1991 – 1995 předsedou). V r.1995 byl zvolen do Výkonného výboru ICA prof.RNDr.Milan Konečný, CSc.; v období 1995 až 2003 vykonával funkci viceprezidenta a v období 2003 – 2007 funkci prezidenta asociace, v letech 2007 – 2011 pak byl členem Výkonného výboru ICA jako past prezident. Prof. Konečný inicioval v r.2007 vznik pracovní skupiny ICA pro včasné varování a krizové řízení, jejíž byl předsedou. V r.2011 se stala tato pracovní skupina řádnou komisí ICA a prof.Konečný byl zvolen do jejího čela.

Několik významných akcí ICA bylo rovněž uspořádáno v Praze. V r.1986 to bylo zasedání Výkonného výboru ICA a pěti komisí ICA (více jak 100 účastníků), v r.1994 zasedání komise ICA pro technologii výroby map, v letech 2003 a 2005 zasedání Výkonného výboru ICA, v r.2009 pak Mezinárodní seminář ICA o včasném varování a krizovém řízení.

Obr.8 – Účastníci zasedání komise ICA – Map Production Technology konaného v r.1994 na FSv ČVUT v Praze

Představitelé naší společnosti jsou delegováni do většiny komisí ICA, v nichž vykonávají funkci členů nebo členů-korespondentů. Pravidelně jsou obesílány mezinárodní kartografické výstavy, pořádané u příležitosti kartografických konferencí ICA, kartografickými díly české produkce; řada českých mapových děl získala na těchto výstavách čestná uznání mezinárodní poroty (např. v r.2007 v Moskvě stříbrnou a dvě bronzové medaile). Obesílána je i soutěž dětské kresby o cenu Barbary Petchenikové.

Zasedáním Valného shromáždění ICA jsou pravidelně předkládány národní zprávy o kartografických aktivitách v České republice, zahrnující informace nejen o naší spolkové činnosti, ale i o dosažených úspěších v oblasti kartografické vědy, školství a nakladatelské produkce. Tyto zprávy jsou rovněž publikovány (pouze v angličtině) na webových stránkách naší společnosti www.czechmaps.cz.

Za aktivní činnost v ICA byly členům naší společnosti i udělena členská vyznamenání ICA. Doc.Ing.Miroslav Mikšovský,CSc. v r.1997 ve Stockholmu a prof. RNDr. Milan Konečný, CSc. v r.2011 v Paříži byli jmenováni čestnými členy ICA. Za aktivní činnost na mezinárodní úrovni obdržel v r.2006 prof. RNDr. Milan Konečný, CSc. v Rio de Janeiru titul „Rytíř brazilské kartografie“.

7. Závěr

Společenské sdružování kartografů, které bylo zahájeno vznikem odborných skupin 1702 – kartografie při orgánech ČSVTS před více jak 55 lety, výrazně přispělo nejen k rozvoji tohoto vědního oboru v našem státu, ale i k uplatnění našich kartografů a výsledků jejich vědecké a odborné práce v celosvětovém měřítku. Dokladem toho jsou výsledky dosažené jak v rozvoji technologií výroby map, tak i v české mapové produkci, která se v uplynulém období nejen výrazně uplatňovala na zahraničních trzích, ale získala i řadu mezinárodních ocenění. Aktivní činnost členů společnosti v ICA vedla k získání nejvyšších funkcí v této mezinárodní organizaci kartografů a přispěla tak k dobrému jménu české kartografie ve světě.

- mm -